

lények, tehát feltehető, hogy legalább is igen nagy hányaduk eltéríthető a terrorizmus útjáról, ha elegendően kedvező alternatívát kínálnak nekik. Igaza lehet. A betlehemi Születés Templomába menet az ottani magyar követség diplomatája elmondta, hogy a környéken a palesztinok között 80% a munkanélküliség, és szó szerint

teljes a kilátástalanság. Aki hisz a dicső halál általi felemelkedésben, ilyen helyzetben mi tartaná vissza attól, amit mi terrorcselekménynek tekintünk, ők viszont a hősi önfeláldozásnak? Normális életet viszont sokkal kevésbé könnyedén dobnának el. És, amint Frey is kiemeli, az itt javasolt új megközelítés különösen fontos stratégiai té-

nyezője, hogy amíg az üldöztetés összekovácsolja, és ezzel még erősebbé teszi a terroristákat, a dicső halál szerepmódelé emeli őket, vele szemben a pozitív eszközök alkalmazása megbontja az egységüket, és így elveszi erejük nagy részét.

Osman Péter

MALONYAY DEZSÓ

Munkácsy Mihály élete és munkái

Kossuth Kiadó, 2005

Impozánsan szép reprint kiadás. Eredetijét az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat közreműködésével és támogatásával a Singer és Wolfner adta ki 1898-ban Budapesten. Ebből már szükségszerűen következik, hogy Munkácsy műveinek benne felsorakoztatott gazdag képanyaga, e kötet egyik nagy értéke, fekete-fehér – a színek élményét az akkori nyomdatechnika nem közvetíthette.

Malonyayról egyebek közt a következőket mondja Révay Nagy Lexikona: Író, hírlapíró, szül. 1866. Pesten, Kolozsváron filozófiai doktori és tanári oklevelet szerzett, évekig élt Párizsban, ahol művészettörténeti tanulmányait végezve a francia lapok munkatársa lett. Járt Görögországban és Keleten is. Művelt, sok irányban dolgozó

író. Irodalom- és műtörténeti tanulmányait s kiművelt ízlését több szakmunkában értékesítette. Legnagyobb szerű (így!) vállalkozása a hét kötetre tervezett illusztrált díszmű: A magyar nép művészete (ez végül is öt kötetben jelent meg – O. P.)

Malonyay itt a műelemző leírásainak elmélyültebb, szakszerűbb hangvételétől eltekintve többnyire kellemes, barátságos elbeszélő stílusban ír, bár hangja olykor elkomolyodik. Előbbi hangulatát kitűnően adják vissza a bevezető sorai: „Mese sincs mesésebb, mint a mi Munkácsyknak története – a vézna kis asztalos inasé, aki elindult mezítláb, egyedül, hogy meghódítsa a világot, és ezt meg is cselekedte. Nem bírt vele semmi nyomorúság; pedig hányszor

állta útját ezerféle akadály! Nem telt belé hét esztendő, minden tündér engedelmesen mellé szegődött, és hordtak az ölébe dicsőséget, kincset töménytelen. Csak még éppen egy kicsi híjja volt a mesének, a vége: hogy mikor aztán az asztalos inas meghódította az egész világot, száz szekérre rakja a babérkoszorúit, és hazajön boldog embernek. Már útban volt... Talán haza segíti még valaha a jó Isten. Addig is ez a könyv jön helyette azokhoz, akik szeretik és várják: minden magyarhoz.” Midőn ezt írta, Munkácsy még élt Párizsban, ahová 1871-ben végleg kiköltözött.

Különösen érdekes, hogy itt az életírás jelentős részében Munkácsy beszél magáról, az életéről, a gondolatairól, Malonyay tolmá-

csolásában. Amint utóbbi elmondja, Munkácsy egy hölgyhöz intézett leveleiben francia nyelven megírta élete első húsz évének számos epizódját. Ő az e levelekben foglaltakat kiegészítette Munkácsy személyes elbeszéléseiből, és itt sokat belefoglal belőlük az életrajzba.

Bőven idézi kettejük beszélgetéseit is, Munkácsy elbeszéléseit, az együtt töltött időket, és szintúgy mások elmondásait, valamint Munkácsy leveleit. És olvashatjuk facsimile dokumentumban egyebek közt Munkácsy festésztanuló ösztöndíj iránti kérvényét a Magyar K.

Minisztériumhoz, és B. Eötvös József hozzá intézett válaszát annak megadásáról.

Küllemében és tartalmában egyaránt méltó emlékezés a nemzet egyik legnagyobb művésze.

Osman Péter

MONOK ISTVÁN (SZERK.)

A holló jegyében

Fejezetek a Corvinák történetéből

Corvina Kiadó

– Országos Széchenyi Könyvtár, 2004

„**M**átyás király, akit a kortársai a múzsák barátjaként emlegettek, rászolgált e hírnevére. Tudása felölelte számos nyelv ismeretét, a klasszikus latin műveltséget éppúgy, mint kora modern humanista eszméit. Gyermeckora óta közel állt hozzá mind a régi könyvek szeretete, mind pedig az új művészetek és tudományok támogatása. Soha nem szűnt meg olvasni és tanulni. Mindenfajta tudomány és művészet támogatójaként kiemelkedő könyvtárat alapított – ez volt a híres Corvina.” Ekként szól az Encyclopaedia Britannica legújabb DVD-kiadása.

Honi lexikonaink öregapja, A Pallas Nagy Lexikona a Corvina (így!) című, tanulmány méretű szócikkében egyebek közt a következőket mondja. Korvin Mátyás

Budavárában, a királyi palotában egy nagyszerű könyvtárnak, a róla nevezett Korvinának vetette meg alapját, amely kéziratainak fényes kiállításánál, tudományos és művészi értékénél és nagy számánál fogva az ez időben létezett európai könyvtárakat mind túlszárnyalta. De ami kiváló világtörténelmi jelentőséget ad a könyvtárnak, ez azon körülmény, hogy nyilvános könyvtár volt, amely úgy, mint az akkori római vatikáni, a firenzei Medici, a velencei szt. Márk és a cesenai Malatesta-féle nyilvános könyvtárak, külön könyvtárossal és az írástudók számára berendezett külön helyiséggel bírt; kiváló, ritka kéziratait ismerte az akkori tudományos világ, egyesekről a Medicik és Sforzák másolatokat készítettek a saját könyvtáraik szá-

mára, a velencei Aldusok pedig a klasszikusok kiadásához nagy buzgalommal keresték a Korvinából származó kéziratosokat. Nagyhatalmi és kulturális politikánk egyik kimagasló eszköze volt a budai Korvina-könyvtár, amelynek alapítását 1464 tájára tesszük. Ez időtájtban tervezte Mátyás a budai egyetemet.

Az alexandriai könyvtár veszte óta tudjuk, hogy a sors a könyveket sem kíméli, de azt is, hogy a hírnevük túléli a pusztulásukat. Mátyásnak a kortársai nagybecsülésével övezett könyvtára, amint itt az előszó is mondja, egy emberöltő elteltével semmivé lett. Hírnevét azonban megőrizte a nemzet, sőt a világ emlékezete, fennmaradt darabjai pedig ma nagy könyvtárak és múzeumok